

A photograph showing a person's torso and arms. They are wearing a bright yellow high-visibility vest over a dark shirt. The person is kneeling on a grassy field, reaching down to pick up several clear plastic bottles that have been discarded on the ground. A red digital wristwatch is visible on their left wrist. The background is a blurred outdoor setting with greenery.

**U PROSJEKU
SVAKI GRAĐANIN
GODIŠNJE PROIZVEDE
386 KG OTPADA**

RED PRVENSTVA

Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) definirao je red prvenstva gospodarenja otpadom na sljedeći način:

- sprječavanje nastanka otpada (mjere kojima se smanjuju količine otpada uključujući ponovnu uporabu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda),
- priprema za ponovnu uporabu (postupci oporabe kojima se proizvodi ili dijelovi proizvoda koji su postali otpad provjerom, čišćenjem ili popravkom, pripremaju za ponovnu uporabu bez dodatne prethodne obrade),
- recikliranje (svaki postupak oporabe, kojim se otpadni materijali prerađuju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu, osim uporabe otpada u energetske svrhe, odnosno prerade u materijal koji se koristi kao gorivo ili materijal za zatrpanjanje),
- drugi postupci oporabe npr. energetska oporaba i zbrinjavanje otpada.

**OTPAD SAKUPLJAJ I ODVOJI
I DA OKOLIŠ ZBRINEŠ NE DVOJI !**

OTPAD SMEĆE

OTPAD je tvar ili predmet koju posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti.

SMEĆE je dio otpada koji završava na odlagalištima smeća, a često se odbacuje i u prirodu stvarajući pri tome divlja odlagališta.

Otpad nastaje kao posljedica svih naših aktivnosti, a njegovo djelovanje može uzrokovati emisije u vode, zrak i tlo, koje mogu štetno utjecati na zdravlje ljudi i okoliš. Koliki će taj utjecaj biti, ovisi o količini i svojstvima otpada te načinu na koji se njime gospodari.

Sortiranje otpada je proces odvajanja otpada prema različitim vrstama. Sortiranje se može obavljati u kućanstvima, u vanjskim spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada te u postrojenjima za sortiranje otpada (unutar odlagališta otpada, reciklažnog postrojenja ili postrojenja za toplinsku obradu otpada).

Polietilenske vrećice, folije, filmove, mjeherastu ambalažu, boce od jestivog ulja, destilirane vode, sredstava za čišćenje i pranje, kozmetike, lijekova, prehrabnenih proizvoda; čaše i posude od jogurta, sira, ambalažu za razne prehrabene proizvode od pjenastog polistirena (stiropora); višeslojnu ambalažu (tetrapak), ostale proizvode od plastike: boce za osvježavajuće napitke, čepove, plastične tanjure, pribor za jelo i sl., konzerve od hrane i limenke od pića.

Plastičnu ambalažu i limenke s ostacima od boja, lakova i motornih ulja, plastičnu ambalažu i limenke s ostacima od kemikalija, boce i limenke od zapaljivih i eksplozivnih tekućina, boce i limenke pod tlakom (npr. propan/butan boce)

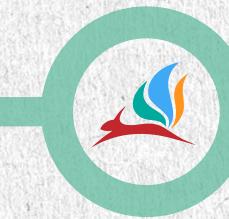
Novine, časopise, prospekte, kataloge, bilježnice, knjige, telefonske imenike, slikovnice, pisači i kompjuterski papir, pisma, uredske tiskovine, papirnate vrećice, mape, kartonske fascikle, valovitu ljepenku, kartonske kutije (bez ljepljive trake, plastike, stiropora i dr.).

Indigo papir, ugljeni papir, fotografije i foto papir, zauljeni i prljavi papir, gumirane etikete, pelene i sl.

Staklene boce, staklenke, teglice (očišćene od ostataka sadržaja, bez čepova i poklopaca); razbijene staklene čaše (ne kristalne!).

Prozorsko staklo, automobilsko staklo, kristalno i optičko staklo, armirano staklo, laboratorijsko staklo, staklena vuna, žarulje i fluorescentne svjetiljke, porculanski i keramički predmeti.

Kuhinjski otpad (ostaci i kora voća i povrća, ljuške jaja, talog od kave, vrećice od čaja, ostaci kruha, listovi salate, blitve, kelja i sl.); vrtni ili zeleni otpad (veliko cvijeće, granje, otpalo lišće, otkos trave i živice, zemlja iz lončanica, ostaci voća i povrća i sl.); male količine ostalog biootpada (kora drveta, životinjska dlaka, piljevina, papirnate maramice, borove iglice, male količine papira u koje su bili zamotani kuhinjski otpaci).

Ostaci termički obrađene hrane, meso, riba, kosti, koža, mlijecni proizvodi, ulja i masti, pepeo, ambalaža (kartonska, staklena, plastična); guma, opasni otpad, obojeni i lakirani drveni otpad, odjeća, cigarete i dr.

Limenke, konzerve, metalni čepovi i poklopcii (ambalaža treba biti isprana i, ako je to moguće, spljoštena); aluminijskia folija, dijelovi konstrukcija

Metalna ambalaža s ostacima boje, lakova ili drugih zapaljivih tvari, metalna ambalaža od deodoranata i drugih sprejeva pod tlakom

Sortiranje je važan korak u načinu gospodarenja otpadom, osobito za djelatnost recikliranja.

RECIKLIRAJ !

Recikliranje je postupak kojim odvojeno prikupljamo različite vrste otpada, a čijom se preradom dobivaju materijali za izradu novih proizvoda slične ili iste namjene. U recikliranje spada sve što se može ponovno iskoristiti, a da se ne baci.

Recikliranje uključuje sakupljanje, izdvajanje, preradu i izradu novih proizvoda iz iskorištenih stvari ili materijala.

ŠTO SVE MOŽEMO RECIKLIRATI ?

FLAŠE I KONZERVE

KARTONSKE KUTIJE

PAPIR

PLASTIKU

ZAŠTO RECIKLIRATI ?

**RECIKLIRANJEM ŠTEDIMO
PRIRODNE RESURSE,
SMANJUJEMO ODLAGANJE
OTPADA NA ODLAGALIŠTA
I ŠTITIMO OKOLIŠ.**

Recikliranje pridonosi očuvanju vrijednih prirodnih resursa

Prilikom postupka recikliranja koriste se već iskorištene sirovine i proizvodi (otpad) te se time smanjuje potreba korištenja i eksploatacije novih prirodnih resursa. Također, recikliranjem trošimo prirodne resurse koji će trebati i budućim generacijama!

Recikliranje štedi energiju

Upotrebom recikliranih sirovina troši se manje energije, nego u proizvodnji novih proizvoda. Recikliranjem se smanjuje korištenje vode u proizvodnji.

Recikliranje štiti okoliš

Kada se koriste reciklirane sirovine ispuštaju se manje količine stakleničkih plinova i vode čime se doprinosi zaštiti okoliša.

Recikliranje smanjuje gomilanje otpada na odlagalištima

Sirovine i proizvodi pogodni za recikliranje iskorištavaju se za proizvodnju novih proizvoda što rezultira smanjenjem količine smeća na odlagalištima.

PONOVNO UPOTRIJEBI !

Ponovna uporaba (reuse) neizostavan je dio cijelovitog sustava gospodarenja otpadom koji uključuje ponovno korištenje raznih stvari i predmeta. Ponovnom uporabom smatra se i bilo kakva primjena nekog djela jednog proizvoda u istom ili sličnom proizvodu.

Primjerice proizvod na kraju životnog vijeka može biti odbačen, ali to ne mora značiti da bi i svi njegovi sastavni elementi trebali biti odbačeni. Tako neki, još uvijek kvalitetan dio, može poslužiti kao zamjenski element u nekom drugom proizvodu.

Ponovna uporaba proizvoda ili otpada ima pozitivne učinke na okoliš (sprječava onečišćenje vode, tla, zraka), štodi materijal i energiju te stvara uštede u kućanstvu!

KOMPOSTIRAJ I PROFITIRAJ!

Kompostiranje je najstariji način recikliranja otpada.

Radi se o postupku biološke razgradnje organskih materijala, čime se biološki otpad smanjuje, a kao rezultat nastaje kompost koji sadrži humus i druge hranjive tvari.

Kompostiranje predstavlja pametan način korištenja ostataka poslije košnje, rezidbe, skupljanja lišća i drugih aktivnosti u dvorištu ili vrtu, jer se od onoga što je potencijalno biootpad dobiva besplatan i vrlo kvalitetan oplemenjivač zemljišta.

ŠTO MOŽEMO KOMPOSTIRATI ?

- travu, korovi koji nemaju sjeme, dijelove biljaka koji se ne mogu iskoristiti;
- ostatke od povrća i voća;
- suho lišće (osim lišća od oraha) i granje, koru drveta, iglice četinara;
- uvelo cvijeće;
- piljevinu, slamu, sijeno, strugotine;
- talog čaja i kave;
- ljuške jajeta;
- papir, karton, ambalažu od jaja, novine (ne smiju biti u boji i biti lijepljene) – sve usitnjeno i navlaženo, u tanjim slojevima;
- vunu, pamuk;
- perje, životinjsku dlaku;
- pepeo (u malim količinama, jednako-mjerno raširen);
- gnoj/gnojivo (kada treba potaknuti rad mikroorganizama).

ŠTO NE IDE U KOMPOST

- trajni korov, osjemenjeni korovi;
- biljke tretirane pesticidima
- otpaci koji sadrže boje i druge kemikalije (lakirano drvo, lijekovi, časopisi u boji i sl.);
- otpaci onečišćeni naftom i benzinom;
- anorganski materijali (guma, plastika, kamen, staklo, stiropor, sintetika i slično);
- masti i ulja.

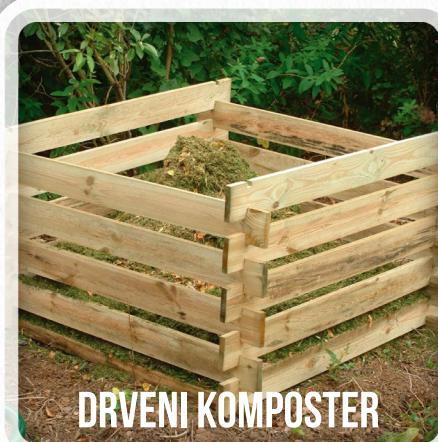

KAKO KOMPOSTIRATI ?

SVAKE SE
GODINE BACI
1,3 MILIJARDE
TONA HRANE !

GDJE KOMPOSTIRATI ?

DRVENI KOMPSTER

PLASTIČNI KOMPSTER

ŽIČANI KOMPSTER

KOMPSTIRANJE NA HRPU

KORISNI SAVJETI ZA SPREČAVANJE NASTANKA OTPADA!

- ✓ Kupujte racionalno i štedite novac! Uvijek u kupnju krenite s popisom i ne kupujte više nego što stvarno trebate.
- ✓ Koristite vlastitu platnenu torbu ili košaru kad idete u kupnju zbog višekratne uporabe umjesto jednokratnih plastičnih vrećica.
- ✓ Kupujte piće u povratnim bocama. Za plastičnu, metalnu i staklenu ambalažu za piće imate pravo na povratnu naknadu u iznosu od 0,50 lipa po boci/limenki.
- ✓ Veće je isplativije! Kupujte veća pakiranja umjesto više manjih.
- ✓ Kupujte proizvode u rinfuzi! Kupujte svježe namirnice jer one zahtijevaju manje ambalaže od vakuumiranih pakiranja.
- ✓ Sortirajte otpad! Razdvajanjem otpada u pravilne spremnike doprinosimo smanjenju komunalnog otpada i poboljšavamo recikliranje.
- ✓ Popravite i ponovno iskoristite! Neispravne uređaje pokušajte popraviti prije nego što ih odložite kao otpad.
- ✓ Štedite vodu! Kad perete posuđe ili auto povremeno zatvorite slavinu. Neka voda ne teče cijelo vrijeme.
- ✓ Štedite električnu energiju! Štedne žarulje troše mnogo manje energije od običnih žarulja. Gasite svjetla kad izlazite iz prostorije.
- ✓ Sve ono što još ima uporabnu vrijednost, a Vama više ne treba i želite odbaciti, poklonite onome kome to treba.
- ✓ Iskoristite ostatke hrane, zalog od kave, otpatke iz vrta za proizvodnju komposta.

IZVORI: 1. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost - <http://www.fzoeu.hr/>
2. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike - <https://mzoe.gov.hr/>

